Optimális szerkezettervezés

Dr. Pomezanski Vanda

1. **Gyakorlat:** Optimálási Feladatok, Lineáris Programozás, Szimplex módszer

1. Mintapélda

- A cég farmert és kabátot gyárt maximálisan napi tíz normaórában. A farmert egy óra alatt, két méter anyagból és két méter szegélyből, kétezer forintos darabárban készítik el. A kabátot két óra alatt, két méter anyagból, háromezer forintos darabárban készítik el. Naponta tizenkét méter anyag és nyolc méter szegély áll rendelkezésre. Hány nadrágot és kabátot gyártsanak, hogy a nyereség maximális legyen?

1. Mintapélda

- A cég farmert és kabátot gyárt maximálisan napi tíz normaórában.
- A farmert egy óra alatt, két méter anyagból és két méter szegélyből, kétezer forintos darabárban készítik el.
- A kabátot két óra alatt, két méter anyagból, háromezer forintos darabárban készítik el.
- Naponta tizenkét méter anyag és nyolc méter szegély áll rendelkezésre.
- Hány nadrágot és kabátot gyártsanak, hogy a nyereség maximális legyen?

x_N nadrágok száma/nap
x_K kabátok száma/nap

1. Mintapélda

- A cég farmert és kabátot gyárt maximálisan napi tíz normaórában.
- A farmert egy óra alatt, két méter anyagból és két méter szegélyből, kétezer forintos darabárban készítik el.
- A kabátot két óra alatt, két méter anyagból, háromezer forintos darabárban készítik el.
- Naponta tizenkét méter anyag és nyolc méter szegély áll rendelkezésre.
- Hány nadrágot és kabátot gyártsanak, hogy a nyereség maximális legyen?

1. Mintapélda

- $x_N + 2x_K \leq 10$ ⟹ $x_K \leq 5 - \frac{x_N}{2}$
- $2x_N + 2x_K \leq 12$ ⟹ $x_K \leq 6 - x_N$
- $2x_N \leq 8$ ⟹ $x_N \leq 4$
- $2000x_N + 3000x_K = max!$ ⟹ $2x_N + 3x_K = C$
- És tudjuk, hogy,
- **C** egy konstans szám
- $x_N \geq 0$
- $x_K \geq 0$

1. Mintapélda
Megoldás grafikusan

- $x_K \leq 5 - \frac{x_N}{2}$
- $x_K \leq 6 - x_N$
- $x_N \leq 4$
- $2x_N + 3x_K = C$
- $x_N \geq 0$
- $x_K \geq 0$

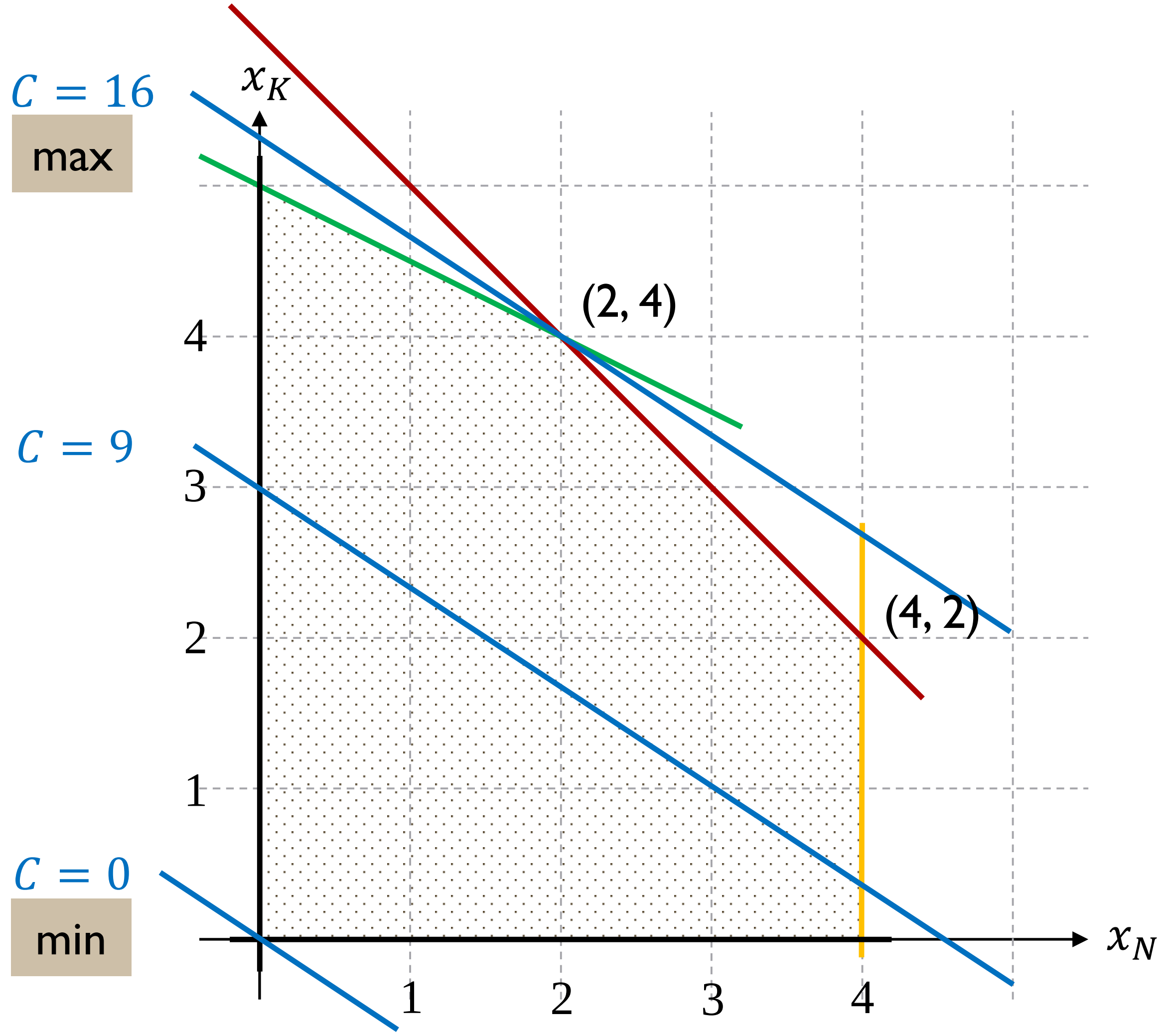

1. Mintapélda
Megoldás szimplex módszerrel

T_1	x_N	x_K	b
u_1	1	2	10
u_2	2	2	12
u_3	2	0	8
$-z$	2	3	0

min

- $x_N + 2x_K \leq 10$
- $2x_N + 2x_K \leq 12$
- $2x_N \leq 8$
- $2000x_N + 3000x_K = max!$

C

- És tudjuk, hogy,
- $x_N \geq 0$
- $x_K \geq 0$

1. Mintapélda
Megoldás szimplex módszerrel

T_1	x_N	x_K	b
u_1	1	2	10
u_2	2	2	12
u_3	2	0	8
$-z$	2	3	0

- Az eljárást addig kell ismételni, amíg az alsó sorban minden szám negatív nem lesz.

1. Mintapélda
Megoldás szimplex módszerrel

$\boldsymbol{T_1}$	$\boldsymbol{x_N}$	$\boldsymbol{x_K}$	$\boldsymbol{b}$
u_1	1	2	10
u_2	2	2	12
u_3	2	0	8
$-z$	2	3	0

- 1. lépés: generáló elem választása
  - Pozitív szám legyen (nem lehet az alsó sorból)!
  - A b_i/x_i hányados a legkisebb legyen!

1. Mintapélda
Megoldás szimplex módszerrel

T_1	x_N	x_K		b
u_1	1	2	g.e.	10
u_2	2	2		12
u_3	2	0		8
$-z$	2	3		0

- x_K értéket választva :

x_K		b	b_i/x_{Ki}	
2	g.e.	10	5	min
2		12	6	
0		8	∞	

u_1 és x_k felcserélődik

g.e. reciproka

T_2	x_N	u_1	b
x_k	1/2	1/2	10/2
u_2		-2/2=-1	
u_3		0	
$-z$		-3/2	

A sor többi eleme osztva a g.e.-el

Az oszlop többi eleme negatív előjellel és osztva a g.e.-el

1. Mintapélda
Megoldás szimplex módszerrel

T_2	x_N	u_1	b
x_K	1/2	1/2	10/2
u_2	1	-1	2
u_3	2	0	8
$-z$	1/2	-3/2	-15

- A táblázat többi elemét bázistranszformáció segítségével határozzuk meg:

$u_{1i}/u_{1g.e.}$
1
-2
0
-3

Oszloponként haladva, az így kapott szorzószámokkal megszorozva T_2 g.e. sorában lévő elemét és hozzáadva T_1 vizsgált sorban lévő eleméhez kapjuk T_2 új értékeit.
Pl. az első oszlop:
-2·1/2+2=1
0·1/2+2=2
-3·1/2+2=1/2

1. Mintapélda
Megoldás szimplex módszerrel

T_2	x_N		u_1	b
x_K	1/2		1/2	5
u_2	1	g.e.	-1	2
u_3	2		0	8
$-z$	1/2		-3/2	-15

- x_N értéket választva :

x_N		b	b_i/x_{Ki}	
1/2		5	10	
1	g.e.	2	2	min
2		8	4	

T_3	u_2	u_1	b
x_K	-1/2	1	4
x_N	1/1	-1	2
u_3	-2	2	4
$-z$	-1/2	-2/2	-16

$u_{2i}/u_{2g.e.}$
-1/2
1
-2
-1/2

Az alsó sorban minden szám negatív, megkaptuk az eredményeket

2. Mintapélda

- $40x_1 + 20x_2 \leq 280$
- $20x_1 + 50x_2 \leq 300$
- $2x_1 \leq 12$
- $2000x_1 + 1000x_2 = max!$
- És $x_1 \geq 0, x_2 \geq 0$

- Egyszerűsítés után:
- $\boxed{2x_1 + x_2} \leq 14$
- $2x_1 + 5x_2 \leq 30$
- $x_1 \leq 6$
- $\boxed{2x_1 + x_2} = C$
- És $x_1 \geq 0, x_2 \geq 0$

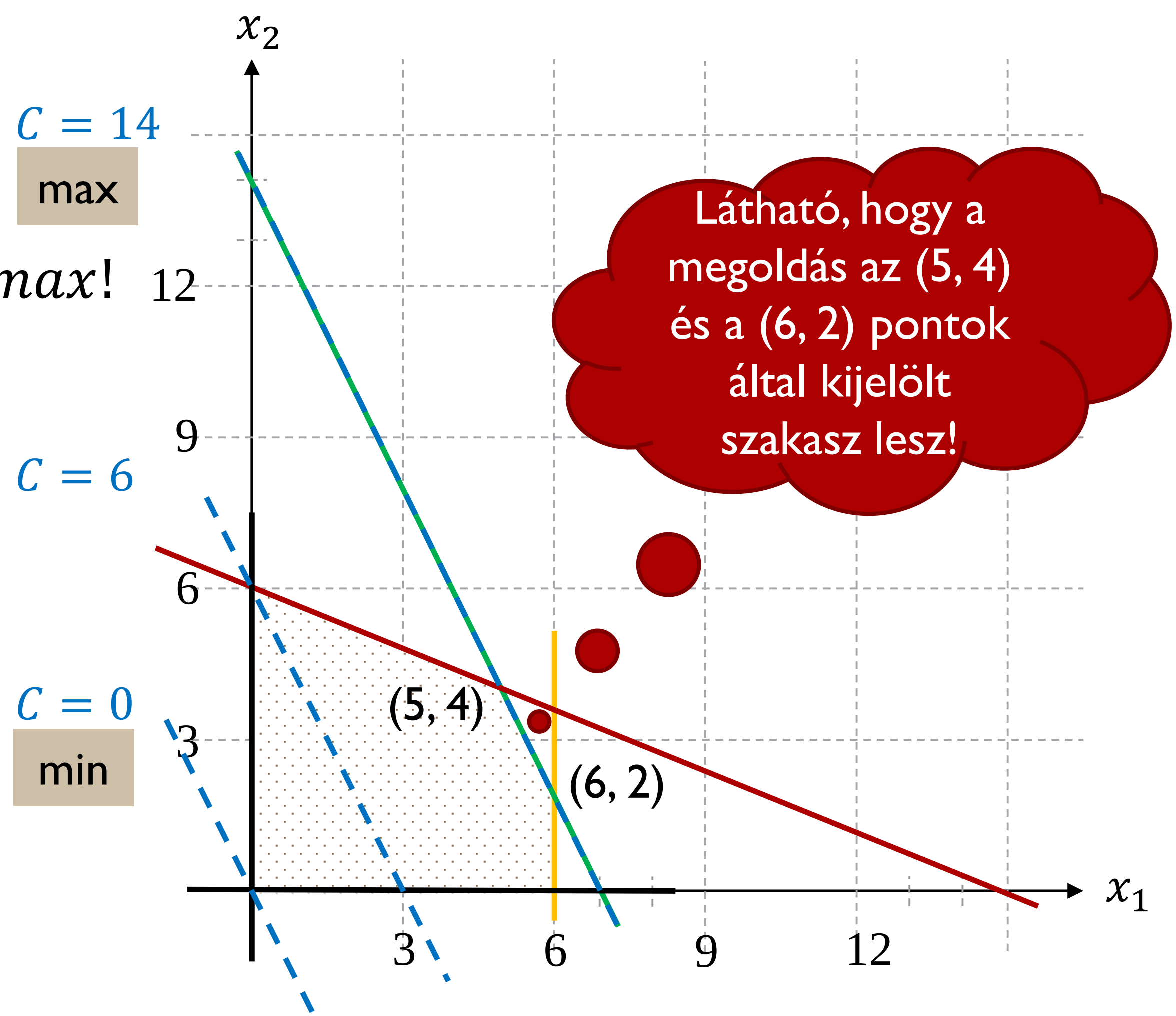

2. Mintapélda
Megoldás szimplex módszerrel

- $2x_1 + x_2 \leq 14$
- $2x_1 + 5x_2 \leq 30$
- $x_1 \leq 6$
- $2x_1 + x_2 = C$
- És $x_1 \geq 0, x_2 \geq 0$

T_1	x_1	x_2	b	b_i/x_{1i}
u_1	2	1	14	7
u_2	2	5	30	15
u_3	1 g.e.	0	6	6 min
$-z$	2	1	0	

T_2	u_3	x_2	b	$u_{3i}/u_{3g.e.}$	b_i/x_{2i}
u_1	-2	1 g.e.	2	-2	2 min
u_2	-2	5	18	-2	3,6
x_1	1	0	6	1	∞
$-z$	-2	1	-12	-2	

2. Mintapélda
Megoldás szimplex módszerrel

T_3	u_3	u_1	b	$u_{1i}/u_{1g.e.}$	b_i/u_{3i}
x_2	-2	1	2	1	---
u_2	8 g.e.	-5	8	-5	1 min
x_1	1	0	6	0	6
$-z$	0	-1	-14	-1	

T_4	u_2	u_1	b	$u_{2i}/u_{2g.e.}$	b_i/x_i
x_2	2/8	-1/4	4	2	
u_3	1/8	-5/8	1	1	
x_1	-1/8	5/8	5	-1	
$-z$	0	-1	-14	0	

Az alsó sor nem változott, tehát befejeztük a számítást!

Irodalom

- Digitális tankönyvtár, Matematikai példatár 7. Lineáris Algebra II. https://dtk.tankonyvtar.hu/bitstream/handle/123456789/8032/0027_MAT7.pdf?sequence=1&isAllowed=y